

แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

Guidelines for the Budgeting Management of Lansak District Schools under
Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 2

สิริพร โยศรีธา¹
Siriphon Yosrittha

Received: October 01, 2020

Revised: November 13, 2020

Accepted: November 24, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างบประมาณและครูสถานศึกษาอำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 186 คน โดยการเทียบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับปัญหาสูงสุดไปน้อยที่สุด ได้ดังนี้ 1.1) ด้านการประเมินผลและการรายงาน 1.2) ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย 1.3) ด้านการควบคุมงบประมาณ 1.4) ด้านการจัดทำงบประมาณ และ 2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสักสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประกอบด้วย 2.1) ด้านการจัดทำงบประมาณ สถานศึกษาประชุมคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนงบประมาณ และขอตั้งงบประมาณโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม 2.2) ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย สถานศึกษาดำเนินงานตามแผน/โครงการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ 2.3) ด้านควบคุมงบประมาณ สถานศึกษาพัฒนาบุคลากรบริหารพัสดุและสินทรัพย์โดยการอบรม เกี่ยวกับระเบียบการคลังและพัสดุ กำกับติดตาม ตรวจสอบ การจัดทำรายงานเงิน

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์; Nakorn Sawan Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: chada19_2007@hotmail.com, Tel. 081-9710062

คงเหลือและการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และ 2.4) ด้านการประเมินผลและการรายงานสถานศึกษากำกับติดตามระหว่างและหลังการใช้งบประมาณ และจัดทำรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ให้ทุกภาคส่วนทราบ

คำสำคัญ: ปัญหาการบริหารงานงบประมาณ, แนวทางการบริหารงานงบประมาณ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

Abstract

The objectives of this research were to study the problems and to find guidelines for budget management of the schools in Lan Sak District under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2. The samples used in this research consisted of 186 the school administrators, budget head and teachers in Lan Sak District under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2 by comparing the proportion. A tool used to collect data was a 5-level estimation scale questionnaire with the validity at 0.94. The statistics used in the research were percentage, mean and standard deviation. The results of the research were as follows: 1) the budget management problems of the schools in Lan Sak District under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2, overall were at a high level from the highest to the lowest. They were as follows: 1.1) evaluation and reporting, 1.2) expenditure budget management, 1.3) budget control, 1.4) budgeting, and 2) guidelines for budget management of the schools in Lan Sak District under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2 consisted of 2.1) in the aspect of budgeting, the school administrators should organize a working group meeting to prepare educational quality development plans, budget plans, and budgeting through participation processes, 2.2) in the aspect of budget expenditure management, there should be operation according to the plan / project in the specified period, 2.3) in the aspect of budget control, there should be development of supplies and assets management personnel by training about regulations of finance and supplies, supervision, monitoring and inspection, the preparation of balance reports and budget disbursement continuously, and 2.4) in the aspect of evaluation and reporting, there should be monitoring during and after the use of the budget, preparing report to the agencies and publish it to all sectors.

Keywords: Budget Management Problems, Guidelines for Budget Management, Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2

บทนำ

ประเทศไทยที่ผ่านมาเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่น ๆ ตามมา ทั้งด้านเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาไทย โดยเร่งการขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค มีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการใหม่ และมอบนโยบายต่าง ๆ ที่ต้องขับเคลื่อนเร่งด่วนตามประเด็นปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรที่ถูกจัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษา การบริหารจัดการและแบ่งขอบเขตในการปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณวงหลักเกณฑ์ในการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในมาตรา 39 สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการรวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ แต่เนื่องจากในปี 2562-2563 สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร และมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่เกิดขึ้นหลายโรงเรียน ครูสอบผู้บริหารและได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นผู้บริหารใหม่ในหลาย ๆ โรงเรียน ขณะเดียวกันมีการบรรจุครูผู้ช่วยใหม่มาทดแทน ทำให้ตำแหน่งต่าง ๆ ในโรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วยทำให้เกิดปัญหา ในการดำเนินงานงบประมาณ หน่วยตรวจสอบภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ได้สรุปการปฏิบัติงานตั้งแต่เดือนตุลาคม-เดือนกรกฎาคม 2562 พบว่า หลายโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ดำเนินงานด้านเอกสารในเรื่องจัดซื้อจัดจ้างทั่วไป เอกสารโครงการอาหารกลางวัน ระบบงานการเงินการบัญชีและหลักฐานการจ่ายของโรงเรียน การรายงานค่าสาธารณูปโภคของสถานศึกษาและ การสอบทานเงินคงเหลือประจำวัน ยังไม่เรียบร้อยและเป็นปัจจุบัน

งานงบประมาณเป็นงานที่สำคัญและจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา และเป็นงานที่ทำให้ผู้บริหารถูกร้องเรียนมากกว่างานอื่น ๆ จึงต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบระมัดระวังในการบริหารงานนี้เป็นพิเศษ เพราะงานงบประมาณมีความสลับซับซ้อนเสี่ยงต่อความผิดพลาดทางแพ่ง ทางวินัย จึงต้องบริหารให้เป็นไปด้วยความถูกต้องเป็นระเบียบ โปร่งใส น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ ทั้งจากภาครัฐและภาคประชาชน (สมศักดิ์ กรอบสูงเนิน, 2552) จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณและหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
2. เพื่อเสนอแนวทางของการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานงบประมาณ และครูของสถานศึกษาในอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 2 จำนวน 186 คน จากประชากรทั้งสิ้น 345 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 หัวหน้างานงบประมาณ จำนวน 31 คน และครู จำนวน 124 คน โดยวิธีการแบบสุ่ม เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์วิเคราะห์ของบุญชม ศรีสะอาด (2554)

2. การสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มอำเภอลานสัก 3 กลุ่มโรงเรียน หัวหน้างานงบประมาณ และครูที่ปฏิบัติหน้าที่การเงินและงานพัสดุ เพื่อหาแนวทางของการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ย 3.66 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลและการรายงาน รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย ด้านการควบคุมงบประมาณ และต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ตามลำดับ

1.1 ด้านการจัดทำงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษาวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา และนโยบายของต้นสังกัด เพื่อดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.95) รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดทำแผนงบประมาณโดยผ่านกระบวนการประชุมให้สอดคล้องกับ

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.92$) และปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม การของงบประมาณอย่างรอบคอบ เป็นระบบ ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่ายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการเป็นระยะ ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษาจัดประชุมสำรวจความต้องการผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คณะครู เพื่อวางแผนการบริหารงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 3.88$) และปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษานำผลการกำกับ ติดตาม และประเมินผล มาปรับปรุงหาแนวทางพัฒนาการใช้จ่ายงบประมาณในปีต่อไป ($\bar{X} = 3.76$) ตามลำดับ

1.3 ด้านการควบคุมงบประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาดำเนินการบริหารพัสดุและทรัพย์สินตามระเบียบการคลัง และพัสดุ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ($\bar{X} = 3.83$) และปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.69$) ตามลำดับ

1.4 ด้านการประเมินผลและการรายงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายที่กำหนดไว้ระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการ เพื่อร่วมกันจัดทำระบบ การติดตามประเมิน และรายงานผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.06$) และปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่าย ที่กำหนดไว้ภายหลังจากการใช้จ่ายงบประมาณ ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานี เขต 2 พบว่า

2.1 ด้านการจัดทำงบประมาณ แนวทางการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา และนโยบายของต้นสังกัด ให้คณะกรรมการนำผลการวิเคราะห์มาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการรายงานผลการประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางปรับปรุง แก้ไข การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีถัดไป

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย แนวทางการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการดำเนินการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และคณะกรรมการรายงานผลการกำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อ

สถานศึกษานำผลดำเนินการกำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการมาปรับปรุง การใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีถัดไป

2.3 ด้านการควบคุมงบประมาณ แนวทางการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควร วางแนวทางการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่บริหารพัสดุและทรัพย์สิน โดยเชิญวิทยากรมา ให้ความรู้ ความเข้าใจระเบียบการคลังและพัสดุ ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดประชุม อบรม การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน ให้ความรู้กับคณะครู บุคลากร และผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารพัสดุและ ทรัพย์สิน และบุคลากรที่เข้าร่วมประชุม อบรม การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน รายงานการประชุม ต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสถานศึกษา กำกับ ติดตาม การบริหารพัสดุและทรัพย์สินให้เป็นไปตาม ระเบียบการคลังและพัสดุ

2.4 ด้านการประเมินผลและการรายงาน แนวทางการดำเนินงาน คือ สถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่าย ที่กำหนดไว้ระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ ให้คณะกรรมการดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้ งบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายที่กำหนดไว้ระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ และ คณะกรรมการรายงานผลดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้งบประมาณต่อผู้บริหาร สถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา นำผลการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ มาปรับปรุงการใช้งบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณจนสิ้นสุดปีงบประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาปัญหาในการดำเนินงานสูงสุด ของงานบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 แต่ละด้านสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดทำงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอ ลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดความพร้อมด้านบุคลากร ที่มีความรู้ความเข้าใจในการ วิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา และนโยบายของต้นสังกัด เพื่อดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เนื่องจาก สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงบุคลากร ทำให้การดำเนินงานไม่มีความต่อเนื่อง บุคลากรใหม่ไม่เข้าใจถึงบริบทของสถานศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภัทรา ทวีสิทธิ์โชคชัย (2554) พบว่า การบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีปัญหาด้านการบริหารงบประมาณ เนื่องจาก ขาดการวิเคราะห์และนำนโยบายทางการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดมาใช้ในการบริหารงาน งบประมาณ ด้านการบริหารการเงินและบัญชี พบว่า บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ได้รับ การพัฒนา

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำกับติดตาม เพราะสถานศึกษาในอำเภอลานสักส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาที่มีขนาดปานกลาง และขนาดเล็ก ทำให้มีบุคลากรในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ทั้งการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง หน้าที่การทำงานภายในสถานศึกษา อันเนื่องมาจากการย้าย การบรรจุแต่งตั้งครูผู้ช่วยใหม่ที่มาทดแทนครูผู้เกษียณอายุราชการ จึงทำให้ไม่มีประสบการณ์ ไม่มีความรู้ ความสามารถในการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารงบประมาณรายจ่ายระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมศักดิ์ กรอบสูงเนิน (2552) พบว่า ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการตรวจสอบติดตาม และประเมินผล และการรายงานการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัญหาสูงที่สุด คือ การจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ

1.3 ด้านการควบคุมงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เนื่องจากงานพัสดุและสินทรัพย์เป็นงานเอกสารที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องใช้ประสบการณ์ ความชำนาญเฉพาะทาง ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ ผู้ปฏิบัติงานต้องได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและทันกับการเปลี่ยนแปลง ต้องศึกษาหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสรารักษ์ ศิริพงษ์ (2559) พบว่า ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ อยู่ในระดับมาก มีแนวปฏิบัติในการจำหน่าย ขยายทอดตลาด ไม่เป็นไปตามระเบียบมีการจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินไม่เป็นปัจจุบัน

1.4 ด้านการประเมินผลและการรายงาน การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำกับติดตาม การรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ/แผนงาน ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายตลอดปีงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชูปรี ม่วงกุ่ม (2558) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแผนงาน/โครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติจริงอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน สร้างแรงจูงใจตลอดจนจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการจัดทำตัวชี้วัด และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำงบประมาณ แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา และนโยบายของต้นสังกัด ให้คณะกรรมการนำผลการวิเคราะห์มาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการรายงานผลการประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทาง ปรับปรุง แก้ไข การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพีระพงษ์ แพบัว (2555) พบว่า สถานศึกษาต้องมีนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ข้อมูลฐานรายปี และระดมสมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์สภาพและปัจจัยที่เป็นโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อนที่แท้จริง และวิเคราะห์เป้าหมาย ตัวชี้วัดผลลัพธ์ ผลผลิตหลักสิ่งที่ได้จากการดำเนินงานของสถานศึกษา ก่อนหลัง ให้ถูกต้อง

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ให้คณะกรรมการดำเนินการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ จากและ คณะกรรมการรายงานผลการกำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการ ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อสถานศึกษานำผลดำเนินการกำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการมาปรับปรุงการใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพีระพงษ์ แพบัว (2555) พบว่า สถานศึกษาต้องมีการกำหนดดัชนีชี้วัดกรอบโครงสร้างการประเมิน และรายงานผลที่ชัดเจน มีระยะเวลาในการตรวจสอบที่แน่นอน ผู้ที่จัดทำรายงานสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ระหว่างงบประมาณ หรือทรัพยากรที่จัดสรรกับ ผลงานที่เกิดขึ้น ตลอดจนการวิเคราะห์ความคุ้มค่า ของการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับรายงาน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการบริหารงบประมาณให้ดียิ่งขึ้น

2.3 ด้านการควบคุมงบประมาณ แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก คือ สถานศึกษาควรวางแผนทางการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่บริหารพัสดุและทรัพย์สิน โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความเข้าใจระเบียบการคลังและพัสดุ ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดประชุม อบรม การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ให้ความรู้กับคณะครูบุคลากร และผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารพัสดุและสินทรัพย์ กำหนดให้บุคลากรที่เข้าร่วมประชุม อบรม การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน รายงานการประชุมต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสรุปแนวทางการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ต่อไป และสถานศึกษา กำกับ ติดตาม การบริหารพัสดุและทรัพย์สินให้เป็นไปตามระเบียบการคลังและพัสดุซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิทรา กำแพงหล่อ (2559) พบว่า สถานศึกษาควรดำเนินการอบรมพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง ให้เจ้าหน้าที่พัสดุ มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุและการกำหนดแบบ รุปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ และจัดซื้อจัดจ้างและควร จัดซื้อ/ จัดหา คู่มือ ระเบียบการ ปฏิบัติงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ศึกษาและจัดทำแนวทางในการดำเนินงาน

2.4 ด้านการประเมินผลและการรายงาน แนวทางการบริหารงานงบประมาณของ สถานศึกษาอำเภอลานสัก คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การ ใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายที่กำหนดไว้ระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ ให้คณะกรรมการ ดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายที่กำหนดไว้ ระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ จากนั้นให้คณะกรรมการรายงานผลดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้งบประมาณต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อศึกษานำผลการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ มาปรับปรุงการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณจนสิ้นสุด ปีงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพัชรินทร์ ยืนนาน (2560) พบว่า แนวทางในด้านการ ติดตามประเมินผล ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือน และสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงาน ติดตาม ประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผล อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ นำผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนา การควบคุมภายในของ สถานศึกษา จัดให้มีการรายงานการประเมินผลต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี จัดให้มีการระดม ความคิด เพื่อรับทราบปัญหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการบริหารงาน งบประมาณ

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานี เขต 2 ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงาน งบประมาณ จัดสรรงบประมาณและประสานความร่วมมือในการจัดหางบประมาณให้เพียงพอ ต่อความต้องการ โดยวิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาเป็น ระบบและต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) และหน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญ มี การติดตาม ประเมินผล ให้คำแนะนำให้แก่สถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณอำเภอ ลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานี เขต 2

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานี เขต 2 ผู้วิจัยมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา อำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

2. หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายและแผนการติดตาม ประเมินผลและจัดการ ให้คำแนะนำให้แก่สถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการประเมินผลและการรายงาน สถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการรายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมเป็นต่อผู้บริหารเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้สถานศึกษาได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงาน และวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

2. ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย สถานศึกษาควรมีการกำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านการควบคุมงบประมาณ สถานศึกษาควรส่งเสริมการอบรม หาความรู้เพิ่มเติมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือจัดหาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มาปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา

4. สถานศึกษาควรมีวิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอลานสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA)

เอกสารอ้างอิง

ชูบุรี ม่วงกุ่ม. (2558). การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.

นิทรากำแพงหล่อ. (2559). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยวิทยาสาส์น.

พัชรินทร์ ยืนนาน. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พีระพงษ์ แพบัว. (2555). *แนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สมศักดิ์ กรอบสูงเนิน. (2552). *การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สรารักษ์ ศิริพงษ์. (2559). *การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภัทรา ทวีสิทธิโชคชัย. (2554). *การนำเสนอแนวทางการบริหารงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุทัยธานี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

